

4.

O ZÁVISLOSTECH, část 2.

Zlomená pouta

1. PŘÍPRAVA



A. VÝCHOZÍ TEXTY

- **Jan 10,10:** „Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.“
- **Římanům 6,16-23:** „Víte přece, když se někomu zavazujete k poslušné službě, že se stáváte služebníky toho, koho posloucháte – buď otročíte hříchu, a to vede k smrti, nebo posloucháte Boha, a to vede k spravedlnosti. Díky Bohu za to, že jste sice byli služebníky hříchu, ale potom jste se ze srdce přiklonili k tomu učení, které vám bylo odevzdáno. A tak jste byli osvobozeni od hříchu a stali jste se služebníky spravedlnosti. Mluvím názorně z ohledu na vaši lidskou slabost: Jako jste se dříve propůjčovali k službě nečistotě a nepravosti k bezbožnému životu, tak se nyní dejte do služby spravedlnosti k posvěcení. Když jste byli služebníky hříchu, měli jste svobodu od spravedlnosti; jaký jste tehdy měli užitek z toho, zač se nyní stydíte? Konec toho všeho je přece smrt. Avšak nyní, když jste byli osvobozeni od hříchu a stali se služebníky Božími, máte z toho užitek, totiž posvěcení, a čeká vás život věčný. Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“
- **Izajáš 61,1:** „Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění.“

- **Zjevení 3,21:** „Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.“

(Další texty viz materiály pro žáky.)

- **Welfare Ministry [Služba dobročinnosti], s. 245:** „Všude je práce, kterou je třeba vykonat pro ty, kdo padli v důsledku nestřídmosti. Ve sborech, v náboženských institucích a v údajně křesťanských domovech si mnoho mladých lidí volí cestu ke zkáze. Nestřídmými zvyky si způsobují nemoc a kvůli chtivosti a snaze získat peníze na hříšné požitky se uchylují k nečestným praktikám. Jejich charakter i zdraví jsou zničeny. Když se tito nebozí lidé odcizili Bohu a byli vyvrženi ze společnosti, mají pocit, že nemají naději ani pro tento, ani pro příští život. Jejich rodiče jsou zdrceni. Lidé hovoří o těchto chybuících jako o zoufalcích; Bůh se však o nich takto nevyjadřuje. Chápe všechny okolnosti, které z nich učinily to, čím jsou, a shlíží na ně s lítostí. To je kategorie lidí, která potřebuje pomoc. Nikdy jim nezavdávejte příčinu k tomu, aby říkali: ‚Nikdo se o mě nezajímá.‘“

B. DŮLEŽITÉ POZNÁMKY K ÚKOLU „O ZÁVISLOSTECH, část 2.“



Úkol na minulý týden pojednával o rozpoznání závislostí a uvědomění si varovných příznaků. Informace uvedené v úkolu na tento týden se zaměřují na pomoc těm, kdo jsou závislí, nebo těm, kdo by rádi pochopili svého přítele či člena rodiny a pomohli mu s jeho závislostí. Důraz je kladen na praktické rady a návrhy zaměřené na Krista, které mohou lidem pomoci zlomit pouta závislosti.

C. CÍLE



Chtěli bychom, aby žáci na základě tohoto úkolu:

1. **pochopili, že bez Boží pomoci jsou závislí nad svou závislostí bezmocní.**

2. prosili Boha, aby jim dal moc vypořádat se s jakýmkoli návykovým chováním v jejich vlastním životě.
3. věděli, jak nabídnout pomoc příteli nebo členovi rodiny, který bojuje se závislostí.

D. POMŮCKY

Úvod: (Aktivita A) sada činek; (aktivita B) nic.

Souvislosti: Bible, žakovské úkoly.

Aplikace: Bible, plakátová podložka, staré časopisy (nepovinné), fixy, nůžky, lepidlo.

2. PROPOJENÍ

A. OPAKOVÁNÍ

Deset minut, během nichž žáci přicházejí, využij následovně:

1. Zeptej se žáků, který verš si vybrali a naučili se z oddílu na středu. Dej jim možnost odříkat tyto verše zpaměti.
2. Dej žákům příležitost podělit se s ostatními o své vlastní „výroky“, které si zapsali do oddílu na pondělí. Určitě vyslechni jejich názory na výroky, které neodrážejí správný křesťanský život. Takové výroky se však nevyskytují v každém úkolu.
3. Zjisti, jak žáci a ostatní reagovali na situaci, která jim byla předložena v oddílu na neděli. Je-li to možné, stáhněte odpovědi z fóra na internetové adrese <http://deti.casd.cz>. Diskutujte o rozmanitých reakcích a diskuzi zakončete myšlenkami uvedenými v části Důležité poznámky k... na minulý týden v metodické příručce pro učitele.

Pokud pracuješ s velkou skupinou, zajisti, aby se v této části rozdělila na menší skupinky s dospělým vedoucím.


B. DALŠÍ SOUČÁSTI SOBOTNÍ ŠKOLY

- Zpěv písní
- Důraz na misi
- Oznámení

3. ÚVOD

POZNÁMKA PRO UČITELE: Sestav si vlastní program s alternativami z níže uvedených kategorií – Úvod, Souvislosti, Aplikace a Závěr. Měj však na paměti, že žáci musí dostat příležitost k interakci (k aktivní účasti a vzájemné výměně názorů) a ke studiu Písma. Někde bys měl odvrátit jejich pozornost od úkolů na tento týden, jinde je na ně zase upozornit.

A. ÚVODNÍ AKTIVITA



Připravte se – Požádej přítele, který vzpírá činky, aby ti půjčil sadu činek, které průměrný mladší dospívající jen tak neuzvedne. Přines je do třídy a polož je dopředu.

Pozor – Vyber ze třídy jednoho dobrovolníka a požádej ho, aby přišel dopředu a pokusil se činku zvednout. (Máš-li ve své skupině kulturisty, nevybírej žádného z nich, pokud si nejsi naprosto jistý, že činku v žádném případě neuzvednou!)

Start – Když se dobrovolník pokusil činku zvednout a nepodařilo se mu to, **zeptej se: Co by mu pomohlo zvednout tu činku? Napadne vás nějaký způsob, jak by ji mohl odlepit od země?** Nechej žáky diskutovat, dokud někdo nenavrhne, že si má sehnat pomoc. Nechej dobrovolníka, aby požádal o pomoc s činkou přítele (nebo dva, pokud je to nutné).

Odezva – Řekni: Naše společnost klade velký důraz na sílu, samostatnost a nezávislost. Existují však některé věci, které sami zvládnout nedokážeme.



Zeptej se: Je někdy těžké požádat o pomoc? V jakém směru se může zvedání této činky podobat snaze nějakého člověka vypořádat se se svou závislostí? O jakou pomoc mohou lidé požádat v takové situaci? (Boží pomoc skrze modlitbu, podpora přátel a rodiny, pomoc odborníka nebo podpůrné skupiny atd.)

B. ÚVODNÍ AKTIVITA



Připravte se – Připrav žáky na aktivitu, kterou lze nazvat „pád s důvěrou“, kdy jednotliví členové skupiny stojí ve dvou řadách čelem k sobě a se spojenýma rukama, přičemž jeden člověk padá dozadu na ruce členů skupiny.

Pozor – Požádej jednoho dobrovolníka, aby si vyzkoušel, jaké to je spadnout dozadu. Připomeň ostatním členům skupiny, že toto cvičení je ilustrací důvěry, a proto je důležité, aby tu jeden byl pro druhého a podepřel člověka, který padá.

Start – Řekni dobrovolníkovi, aby padal dozadu, a ostatním, aby ho chytali. Totéž zopakuj s dalšími dobrovolníky, pokud je více zájemců, kteří si to chtějí vyzkoušet. (Poznámka: Zatímco pád dozadu ze stoje na ruce ostatních je dosti bezpečný, pokud padajícího chytá nejméně šest lidí, někdy používanou variantu „pádu s důvěrou“, kdy dobrovolník stojí na židli nebo na stole a padá dozadu, NEdoporučujeme, protože riziko zranění je značné.)

Odezva – Řekni: Ve snaze překonat svou závislost se mnozí lidé spoléhají na pomoc „podpůrných skupin“. Jak nám tato aktivita ilustruje způsob, jak nám může pomoci podpůrná skupina? Co může způsobit, že skupina nemusí fungovat? Je důležité, aby ostatní členové skupiny měli za sebou tytéž zkušenosti? Proč je někdy těžké důvěřovat ostatním lidem ve skupině?

C. ÚVODNÍ ILUSTRACE

Svámi vlastními slovy vyprávěj následující příběh:

Představ si, že ses dlouho procházel v lese, a nevíš přesně, jak se dostaneš zpátky na hlavní silnici, abys našel cestu domů. Nemáš kompas ani mapu. Máš však mobilní telefon. Blíží se večer a začínáš mít trochu strach. Připadá ti smysluplnější stále si říkat: „Neztratil jsem se! Když půjdu dál, přece najdu cestu!“, nebo někomu zavolat a říci mu: „Zabloudil jsem. Popíšu ti, kde jsem, snad pro mě můžeš někoho poslat“? Jaká rizika s sebou nese každá z těchto možností?

Odezva – Řekni: Často si neradi připouštíme, že máme problém. Učíme se, že máme být nezávislí a že si máme hledat řešení bez cizí pomoci, a tak se snažíme najít cestu ven sami, přestože víme, že jen stále hlouběji a hlouběji zapadáme do nesnází. Někdy se dokonce vzpíráme i volat o pomoc k Bohu. Zeptej se: O jakou pomoc může stát člověk, který je „ztracený“ v bludišti závislosti? Jak bys odpověděl, kdyby tě požádal o pomoc přítel, který trpí nějakou závislostí?



4. SOUVISLOSTI

A. SOUVISLOST S BOŽÍM KRÁLOVSTVÍM

Svámi vlastními slovy vyjádři následující myšlenky:

Jak jsme zjistili minulý týden, slovo „závislost“ může označovat řadu různých věcí. Avšak jedna věc, která je společným znakem všech závislostí, je fakt, že se jedná o jakousi formu otroctví. Člověk, který je závislý, není svobodný. Život se mu vymkl z rukou, protože potřeba chování, látky nebo vztahu, na nichž je závislý, je silnější než zdravý rozum, dobrá rada či touha řídit se Boží vůlí.

Závislosti jsou ničivé pro každého, ale jako Boží poslové v tomto světě musíme zvláště dbát na to, abychom umožnili Bohu osvobodit nás ze závislostí. Nemůžeme konat Boží dílo, jsme-li otroky nějaké závislosti. Dobrou zprávou je, že Bůh nás chce osvobodit. (Lze závislost považovat za modlu? Za jiného boha, kterého upřednostňujeme před Bohem?)

Prvním krokem je přiznat si, že máme problém. Závislí často klamou sami sebe, když říkají: „Není to tak zlé. Zvládnou to!“ Pravdou je, že závislost nedokáže „zvládnout“ nikdo. Jediná cesta, která však není snadná, je skoncovat s ní. Ale Bůh nám slibuje sílu a také máme k dispozici lidskou pomoc. Nikdo však nemůže pomoci závislému člověku, dokud nepřipustí, že pomoc potřebuje.

B. SOUVISLOST S ILUSTRACÍ V ÚKOLU

Nejdříve někoho požádej, aby přečetl nebo převyprávěl příběh z oddílu na sobotu.

Připomeň žákům ve třídě Sylvin příběh z minulého týdne. **Řekni: V 15 letech byla Sylva přesvědčená o tom, že nemá problém s alkoholem. Když jí bylo kolem 20, její problém se výrazně zhoršil. Co myslíš, že ji konečně přivedlo k okamžiku, kdy byla schopná říci: „Myslím, že jsem alkoholička.“?**

C. SOUVISLOST S ŽIVOTEM

Svémi vlastními slovy vyjádři následující myšlenky:

Jak můžeš pomoci svému příteli nebo členovi rodiny se závislostí? Je-li klíčové, aby si závislý člověk přiznal, že má problém, znamená to, že nemůžeš řešit problémy za někoho jiného. Tento člověk se musí sám rozhodnout pro změnu. Můžeš však být upřímný k někomu, pokud jde o to, co vidíš v jeho životě. Neupřímnost může jen prodloužit dobu, po kterou bude závislý člověk čelit svému problému. Když se pak tento člověk rozhodne pro změnu, můžeš jej podpořit.

Popiš následující situace:

- A. Dosti často se vyskytuješ ve společnosti Renáty, přestože víš, že má pověst „inventáře večírků“. Už ti říkala, že si nemyslí, že by na tom bylo něco špatného dát si pár skleniček, když je s přáteli, kteří obstarali nějaký alkohol. Ona ví, že ty na to máš jiný názor. V poslední době si však děláš o Renátu starost. Pije mnohem víc, a to nejen na večírcích. Víš, že pije i po škole, když její rodiče nejsou doma, a někdy dokonce pije i ráno, než jde do školy. Spolu s několika přáteli se shodneš na tom, že Renáta má problém, ale nikdo jí o něm nechce nic říct. Co je tou nejlepší věcí, kterou může udělat starostlivý přítel a křesťan? Který biblický text by mohl být pro Renátu – nebo pro tebe – užitečný? (Podívej se na texty uvedené v žákovském úkolu, ale uvažuj i o dalších možnostech.)
- B. Tvůj starší bratr přijede z vysokoškolské koleje domů na prázdniny a zdá se ti, že je nějaký jiný. Má neustále špatnou náladu a hádá se s rodiči. Jednoho dne, když se společně vydáte na dlouhou projížďku na kolech, ti řekne, co se s ním děje. S nějakými přáteli začal na koleji užívat drogy. Nejdříve to bylo jen jednou za čas, z legrace, ale nyní, když je ve škole, tak je bere téměř každý den. Svěří se ti: „Od té doby, co jsem doma a nemůžu se dostat do nálady, jsem si uvědomil, jak jsem tomu propadl. Mám strach a chci toho nechat, ale nevím jak. Říkám ti to proto, abys neudělala stejnou chybu jako já.“ Jaká je nejlepší pomoc nebo rada, kterou můžeš svému bratrovi poskytnout? Jaký biblický text by jej mohl povzbudit?
- C. Tvůj přítel David rád hraje hazardní hry na automatech. „To je toho; je to jen hra,“ říká ti. Připadá ti však, že v poslední době tráví u automatů hodně času, a právě jsi zjistil, že ukradl svým rodičům 1000 korun, aby je mohl prohrát na automatech. Potřebuje David pomoc? Je závislý? Co pro něj můžeš udělat? Napadá tě nějaký biblický text, který se týká jeho situace?



5. APLIKACE

A. APLIKAČNÍ AKTIVITA

Každému žákovi ve třídě dej jeden list plakátového papíru a dej žákům k dispozici pastelky, fixy, staré časopisy, nůžky a lepidlo. Požádej je, aby si přečetli biblické verše v žakovském úkolu na tento týden a také další, které jsou uvedeny v metodické příručce. **Řekni: Vyberte si jeden verš, který vám připadá významný, když pomáháte někomu překonat jeho závislost. Na plakátovou podložku napište tento verš (nebo jeho část) s biblickým odkazem a potom jej dle vaší libovůle ilustrujte. Použijte svou vlastní kresbu nebo koláž z výstřížků tak, aby vznikl hezký a poutavý plakát, který by povzbudil někoho, kdo bojuje se závislostí.** Žáci si mohou zvolit i jiný biblický verš, pokud vědí o nějakém, který je vhodný, ale není uveden v materiálech k úkolu.

Odezva – Dej žákům čas, aby mohli pracovat na svých plakátech, a poté dej každému možnost, aby svůj plakát ukázal a pohovořil o něm (v příliš velké třídě žáky rozděl a totéž proveďte v malých skupinkách). **Zeptej se: Proč sis vybral právě tento biblický verš? Co myslíš, jaké pozitivní poselství je v něm obsaženo? Jak tvoje kresba umožňuje toto poselství objasnit?**

Najdi ve vašem sboru nebo sborové třídě místo, kde by tyto plakáty mohly být po určitou dobu vystaveny.



B. APLIKAČNÍ OTÁZKY

1. Je vždy lepší „hledět si svého“, pokud jde o problémy druhých lidí? Kdy (pokud vůbec) je vhodné zasáhnout a říci někomu „Myslím, že děláš chybu“ nebo „Myslím, že máš problém“?
2. Jak asi budou lidé reagovat, když jim řekneš, že si myslíš, že by mohli být na něčem závislí?

3. Jak bys reagoval ty, kdyby ti někdo řekl, že se domnívá, že jsi na něčem závislý? Co ti tato reakce o tobě napoví?
4. Nejlepší ústavy pro léčbu závislostí na světě (pro drogově závislé a alkoholiky) mají procento úspěšnosti kolem 15 % – tj. 15 % pacientů je rok po ukončení léčby stále bez závislosti. Jestliže má Bůh opravdu moc lidi osvobodit, proč je tak málo lidí úspěšných, pokud jde o zlomení pout závislosti?
5. Proč je tak důležité přiznat si, že mám problém a potřebuji pomoc?
6. „Závislí lidé nejsou zodpovědní za svá rozhodnutí, protože je ovládá moc jejich závislosti.“ Co si myslíš o tomto tvrzení? Souhlasíš s ním, nebo ne? Jestliže s ním nesouhlasíš, jak bys je změnil, aby vyjadřovalo skutečnost, o níž se domníváš, že je pravdivá?

6. ZÁVĚR

SHRnutí

Uzavři následujícími myšlenkami, které vyjádří svými vlastními slovy:

Závislosti mohou být děsivé a silné. Ale nemusí ovládnout naše životy. Bůh nám zaslíbil svobodu od závislostí, stejně jako nám nabízí svobodu od jakéhokoliv hříchu. Hledání svobody začíná přiznáním, že máš problém a potřebuješ pomoc. Pokračuje přijetím odpovědnosti za tvá rozhodnutí a tím, že si den za dnem volíš život bez závislosti a namísto toho jej naplňuješ pozitivními rozhodnutími. To s sebou přináší stále užší vztah s Bohem a trávení času s ním, jako se zdrojem tvé síly. Ať už se sám potřebuješ osvobodit od závislosti, nebo nabídnout pomoc a podporu svému příteli, který ji potřebuje, pamatuj si, že Bůh nám opravdu nabízí způsob, jak zlomit pouta závislosti.